

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Catholicon

Johannes <lanuensis>

[Mainz], 1460

H

[urn:nbn:de:bsz:31-83366](#)

Gummi. a gutta dī sū gummi indeclinabile lac
 ma arborū q̄ cīt quasi gutta et p̄mo gutta exit a
 ligno. et inde durescit et fit gumi. et hinc gūmo
Gurdus. a guttur dī gurdus a ū. **C**us la sum
 ineptus. stultus. inutl. importunus. et p̄cipie in
Guges itis mas. Come a cōnibus recipiendis
 ge. Aprie locus altus in flumine p̄ capmosim. tñ
 lepe ponit pro mari ul. p̄ loco p̄fundo in mari.
 quā capmosim solent ecā autores eleuare p̄ ad
 iūcōnem op̄preti istius sc̄i magnis ul altus nel
 uastus ul consimilū. et dī guges a guttur. quā
 ē quasi guttur fluminis. **A** guges denuat̄ gurgi
 to as. norare ul implem̄. Et componit̄ ingurgito
 as implem̄ ul deuorare. Et ē gurgito actū cū dī
 bus suis compositis. Et cor̄ p̄nl sicut et guges
 in obliquis. Vnde oīndus dī arte. Quo minime
 credis gurgite p̄scis erit. **G**urgito as in guges ē
Gurgibio. a guttur dī sū gurgibio onis quedā
 ps in ore cui p̄ximū est rumen. cuius meatus ad
 os et nares p̄tendit. **H**abens uiam qua uox ad
 linguam transmitit. ut possit uba collidere. Item
 gurgibio inuenit̄ pro quodam iūme que comedit
 legumina. Sed in hac significacōne debet potius
 scribi per e. vnde in e dixi de circulo.
Gurgibio. a guttur dī sū gurgibio quod ē potius
 circulo dī hoc gurgibio tij cella modica uel do
 mus paupēr angusta secreta et tenebrosa uel lo
 cus tabemac̄ tenebrosus ubi turpia cōmūa fūt.
 ul ubi p̄scis mittitur ul rete p̄scatorū. quā in
 aquis circulaciones dephendē solent. Vnde in iob
 q̄dāgēsimop̄mo. Nūqd̄ impleb̄ sagena pelle eius
Gurgitius a ū. **E**t gurgitium capite illius
 ad gurgitē p̄tēns. et dī a guges itis. et p̄dō tī
Gustito as p̄nl cor̄ ūbū fre. i. freqūter gustare
Gusto tas in gustus uide.
Gustus. a guttur dī sū gustus tus tui. vnuſ de
 q̄nc̄ sensibus corporis. et in gusto as aut̄ are. i. liba
 re quod uulgo dī assazare. Et componit̄ aggrusto
 as. i. ualde ul iuxta gustare. Item con gusto as. i
 simul gustare. Itēz degusto as. i. ualde ul deosuz
 ul de aliquo gustare. Item p̄gusto as p̄libare. an
 gustare. Item regusto tas. id est iterum gustare
 Gusto et eius composita neutra sunt.
Gutta te ē aqua que stat et pau⁹ iuit. stilla nō
 que cadit. hinc stillicidū stilla cadens. Stiria enī
 grecū est. i. gutta. et inde diminutiuſ dī stilla. dū
 autē stat aut pendet de rectis ul arboribus. quasi
 glutinosa gutta est. vnde gutta quasi gluta. Inde
 glutinosa a glutine dū cōderit stilla. Gutta eīaz
 dī quedā infirmitas. Et scrib̄ p̄ duo t̄ fm̄ pris.
 Et a gutta dī gutto as. i. guttatum cadere ul gut
 tatum fundere. ul gutta perfundere. vnde sū gutta
 men inis. Gutto componit̄ conguito tas. Degut
 to as. Ingutto as. Perigutto as. Regutto as. Sug
 gutto as. sub ul pau⁹ guttare. Gutto as pro gut
 tatum cadē neutr̄ est. Alias cū suis compositis ē
 actuum. Item a gutta guttosus sa osum plenus
 guttis. uide in grande et in uentus.
Gutto as in gutta exponit̄.
Guttim. i. gutratim aduerbium. a gutta dicitur
Guttula le diminutiuſ parua gutta.
Guttulus b̄ quid minutus p̄scis. et dī a gutta
 si gamur. quā mōe gamut̄ p̄redit̄. Et producit̄
 p̄mā pōne. Vn̄ in auro. Quod guttur transit nō
Guttuna. a guttur dī guttur. Compit̄ ibi

na ne infirmitas gutturis que solet cū inflatione
 gutturis euēire. vnde guttu nosus a uī illam

Guttunū nū quoddam. **H**abens infirmitatē
 uas aquatile in inferiorū p̄foratum quod in

fūris degenerat aquam. Et dicitur a gutta.

Guttus ti mas ge. genus ualis vnguentarij. p̄
 breuitate a gutta dūs. vnde sū gutti ti vngentū
 in eodem repositū. Vn̄ iuuenable. Nec ex opposito

pauidus tegit inguina gutto.

Guia ul. guia uafūtreū ul cucubita qđ uero
 fa dī. et inde dī a guia quasi gulosa in sang
 uine accipiendo. ul a circurbata ppter similitudi
 nem. ul qđ de ea fit fm̄ hug. Pap̄ nō dicit. **G**uia
 uas uirenum que a latini a similitudine cucub
 ite uentoſa uocatur. que animata spiritu per igni
 culum in superficiem trahit sanguinem.

Abel interpretatur iustus ul
 luctus. quo nomine phigu
 rabaē occidens. Id et ua
 nitas. quia citu solitus est
 et subtractus.

Habena. Ab habeo dī sū
 habena ne. i. lorum. retina
 culū freni. qđ ea habemus
 .i. retinemus equos. Vnde
 habenatus ea hi. i. habenam habens. ul. habena
 ornatus. et habeno as. i. habenā regere ul. habe
 nam preparare et ornare. Et producit̄ be.

Habenula le dimi. pania habena. Et cor̄ penſ.
 Habeo es ui itū componit̄ cū ad et dī adhibeo
 es. Item cū con et dī cohíbeo es. Item cū ex et dī
 exhibeo es. Item cū in et dī int̄hibeo es. Item cū
 p̄ et dī phibeo es. Item cū pre et dī phibeo es. Item cū re et
 dī rebabeo es. Habeo et eius compositi sunt ac
 tua ppter cohíbeo quod ē neutr̄. Item omnia fa
 ciunt ppter cohíbeo in bii et sup̄ in bitu. et omnia cor̄

Habilis. ab habeo bes dī sū et sū ha. **I**ba ul bi
 bibis et sū bile. ad habendū commodū aptus et
 oportunius. congruius. Et compatur. vnde habili
 ter his me. et sū habilitas ratis. et componit̄ in
 habili. i. non habili. vnde sū inhabilis et cor̄ bi
 habital. ab habeo es. uel habitu tas. dī sū et
 sū habitabil. et sū le. qđ habitu p̄t. Et componit̄
 inhabital. i. non habitabil. et sū habitaculū sū

Habiro. ab habeo bes bii dī bitu. u in o. fit
 habitu tas. Et componit̄ cū con. et dī cohabito
 tas. i. simul habitare. Itēz cū in. et dī inhabitu tas
 .i. incolē. intus habitare. **H**abito et eius compo
 sita omnia. sunt neutra. licet enim habitu sit fre
 quentia. tamen qđ significacionem mutauit sui
 simplicis. mutauit et genus cū significacione. quā
 tamen non omnino mutauit qđ qui habitat locū
 aliquem frequenter illum hz. vnde cū homo est
 in expedicōne non dī habore loca in quibus ma
 net ad tempus. quā non frequenter illa habet.

habitudo habitudinis. In habitus est.

Habitus. ab habeo es dī sū habitus us. i. quali
 tas corporis p̄ applicacōne; adueniens. difficile mo
 bil. habitus ille nichil aliud ē qđ habilis ad ac
 tu. Itēz habitus. i. uestimentū. ut ille monachus
 habitu gent monachalem. Item habitus. i. status
 ul uoluntas. ul appetitus. ul actus sine passio hz
 di. Item ab habeo habitus ea tū p̄cipiū. Itēz ha
 bitus ea tum ponit̄ pro pingui. Et compatur hi
 or simus. et ab habitus denuat̄ hec habitudo dī

nis id ē compō corporis ul̄ moles ul̄ pinguedo. Et
 habitudo dī aptitudo ul̄ p̄nitas habendi ul̄ con-
 uentia. vñd habitudinā nā nū qui aliqua
Hactenus quando scribitur p̄ b̄ habitudinem
 sunt due p̄s. hac et tenuis. et duobus accentib⁹
 debent. p̄fici. si qñ non aspiratur est vna p̄s. Et
 penultima gravatur. uide in actenus.
Haenani. quidā heretici ab haerio dicti sunt bi⁹
 offere officium ul̄ sacrificiū p̄ defunctis spēnūt
Halo. ab alo lis ul̄ alitus ut dicit p̄fuerit ha-
 lo as. i. spirare. halitū mittere ul̄ redolere. vñd ha-
 litus tūs. i. odor. Et componit halo cū ex et fit
 exhalo as. i. foras emittere. ul̄ de uita recedē. Et
 ē neutu sicut et suum simplex. Ab halo as dī ha-
 litus. i. spūs ul̄ spiracō et p̄d ha sic halo as vñ u-
 sus. Halitus est fatus alitus nutritus habetur
Hamatus ta tum in hamus uide.
Hamus ihs mas ge. i. fustis auncipabilis. sc̄z u-
 gula que sustinet retro quo capiunt̄ fere. ul̄ que
 leuat rere in quo capiunt̄ aues. et dī ab hamus.
Hamus mi mas ge ē ferū recur. Et cor̄ mi-
 ui cū quo capiunt̄ pisces. Et prođ p̄mas si amo
 as eam cor̄. vñ qmō. Vnam semp amo cuius
 non soluor ab hamo. **H**amus ē ecīā macula lori-
 ce. et tūc ecīā producit p̄mam. Dī ecīā hamus
 affer conclavis qui subregi⁹ terra in vineis sub
 arboribus defendendis ul̄ in domo circa sennia et
 thezauros. ut si aliquā fur ingrediatur eius pedi-
 bus infigatur et ita fur dep̄fendatur. Et tūc cor̄
 p̄mam. Et ab hamus p̄scium ul̄ lorice dī hama-
 tus ta tū. i. curvatus ad modū hami. ul̄ vncinis
 circūdatus. ul̄ stamis contextus. Vnde reḡ p̄mo
 li c xvij. Et lorica hamata
Hara re pro stabulo porco⁹ aspirat̄ et cor̄ pri-
 mam. si pro altari prođ p̄mā et non aspiratur.
Hasta. ab astu p̄ calli. uide in a liā et in ara-
 do hec hasta te. q̄ astutū queat dīm in ea uten-
 da. vñd hastatus ta tū. et aspiratur hasta ad dif-
 ferentia huius ubi asta modi impatiū. vnde ml̄
 tum ibi classescit spiracō fm̄ hugucionem.
Hastifer a vñ. i. qui fert hastam. Et componi-
 tur ab hasta et fero fers. Et cor̄ penultimā ubiqz
Hastiger ra rum. i. hastā gerens et componitua
 ab hasta et gero ris. et cor̄ sti et ge pn̄l fillabas.
Hastile. ab hasta dī hastile lis pn̄l prođ. et est
 diminutiu. et ponitur pro ligno lancee. et pro p̄
 se candelabri a stipite directe procedente.
Hastiludiū dij. quidam ludus militū cū hastis.
 sc̄z quando equites currunt et frangunt hastas. Et
 componit ab hasta te et ludo. Et inde hastiludi
 oraris deponens. id ē talom ludum exercere.
Haud pro non ē adūbiū nezandi. Et scribit̄
 per dī. Et aspiratur. Item si p̄p̄. Haud secus non
 aliter. hant procul non longe. Item inuenit aut
 cōiūcto p̄ t. et sine aspiracōne. sicut dixi in a liā
Haunio ris hansi haustū haurire attrahē et pro-
 p̄ne aquā de puto. Et ponitur qñqz p̄ euacuare
 qñqz p̄ extenuare et consumē. Qñqz p̄ bibē. Qñ
 q̄ pro p̄cutere ul̄ ferire. Inde haustus a vñ p̄tī
 p̄iū. et b̄ haustus tūs. i. attracō ul̄ euacuacō uel
 bibicō. Inde haustū adūbiū. Inuenit ecīā astus
 sine aspiracōne. sed aliud significat sicut dixi in a
 liā in suo loco. **H**aunio componit cū con et dicit
 colhaunio ns abiecta n. i. simul haunio. et dehauni-
 o nō. i. ualde haurire. euacuare. Exhaunio ris in

ootem sensu. **H**aunio et eius composita sunt acti-
 na. et faciūt p̄tentū in haustū. et sup̄ in haustū. Et
 nota q̄ cū uocalis pa⁹ debeat aspirari. tamen in
 bar secura persona sc̄z haustū multū aspiratur ad
 dīm huius dōnis auris. et grā consoni in om-
 nibus alijs p̄sonis et modis illius ubi. Et eciam
 in compositis multū aspiratur uocal. Et ut dicit
 p̄sin x li. **H**aunio ris si sum dīm causa assump-
 sit t. q̄uis in aspiracōne drāt. Hoc dicit p̄s. q̄ au-
 deo des deo mutata in sum ecīā facit supmū aujū
 et ad dīm istius haunio facit haustū interposita t.
 q̄ debet facere haustū. q̄ formaf a p̄terio haustū
Haunitorū. ab haunio ris si mutata in sum
 dī b̄ et b̄ haustib⁹ et hoc le uel haustib⁹ et b̄
 le. Et b̄ haunitorū quod ecīā haunitorū dī. scilicet
 locus de quo haustū. et ubi haustū. ul̄ instrumē-
 tū haustendi. Item ab haunio haunitorū hauni-
 toria haunitorū quod p̄tinet ad haunendum.
Haustib⁹ in haunitorū uide.
Hausta. ab haunio ris dī b̄ hausta tre quod
 et b̄ haustū inuenit. i. rota haunitoria. ab haun-
 ito aquas. qd̄ ecīā ḡigillus dī. q̄ in ḡu uide.
Haustus in haunio ris exponit.
Hebdomada. Hebra-grec latine septem dī. vñ
 b̄ ebdomas adis. et b̄ hebdomada dī. quasi
 heptomada. a numero septē dieū quoq̄ repetitō
 ne et menses et anni et secula paginē. Daniel ix
 Hebdomas vna. Et cor̄ dī. vnde hebdomadanus
 nā nū. quod p̄tinet ad hebdomadā. et b̄ ebdoma-
 danus nī. qui p̄ hebdomadā curam gerit. p̄ soa-
 io sup̄ cibarijs. ul̄ ecīā in choro officiū facit. et fa-
 cit utū in ebdomadarie. Et ut dicit p̄p̄. Hep-
 domada debet scribi per p̄. Nam deriuat ab hep-
 ta ḡecu. i. septē latine. Sed q̄ apud latinos p̄ aī
 et non rep̄tur. transit p̄ in b̄ si quosdam. et diaē
 hebdomada. uide ecīā in e litera.
Hebdomas adis pn̄l cor̄ tam in nō q̄ in geni-
 tivo. et exponit̄ in hebdomada. Et inuenit dān
 ix c. dī enī ibi. Confirmabat aī p̄tū multis
 hebdomadis vna. et in dīmidio hebdomadis defi-
Heber fuit p̄nepos cīst hostia et iācifiaū.
 som. et interpretatur transitus. et b̄ interpretacōni
 mis-
 tica est. q̄ ab eius sti p̄p̄ transiret deus. nec p̄se-
 raret in eis translata ad gentes grā. Ex ipso enī
 orti sunt hebrei. et ab heber deriuatur hebreus a
 vñ. quod interpretatur transītus ul̄ transītus. uel
 transītor. p̄pter dīm causam. q̄ deus ab illa gē-
 te transiret et recederet. ul̄ hoc nomine iudei uoca-
 ti sunt. exquo mare rubrum transierūt. Vnde he-
 brei dicti sunt quidā heretici quasi transītores. q̄
 nomine admonen̄ ut de peionibus ad meliora
 transītant. et p̄stimos eioreos relinquant. et ab he-
Hebenus ni penul̄ breus hebraicus ca cum
 prod. fe. ge. arbor ē quo cīst dūrescit in lapidem
 cuius lignū nigū est. et dicitur hoc hebenū. vñ he-
 benū a ū. de hebeno existens. Et product ni.
Hebeo es uī ere. i. stupere. tardare. pigrire. ob-
 fidī. obseruāt obseruāt. vnde hebeo dī incīo
 aprie ramen hebescit qui nature usū reperīt. he-
 beo cū omnibus suis compositis si qua habet est
 neutu. Et omnia cor̄ he sine nomina sine uoba
 ab eo uenientia. Ab hebeo dī hebes nī. i. pig. ca-
 dus. obtusus. stupidus. amens. Et compatur. He-
 beo simus. vnde hebetor nū me adūbiū. cu-
 ius autē generis sit hebes dīcū ē sup̄ in cīstā p̄
 te in capitulo de genere nominū. ubi agit̄ de om-

ni genero. Et desinit ablatius in e et in i.

Hebesco cis in hebreo exponitur.

Heber as cui suffocare obscurare. obsecrare hebetem facere. et hinc hebeteo res idem qd hebe. scz esse ul fieri hebetem. vnde hebesco cis in ch sicut ab hebreo hebesco cis incho in eodem sensu apē tamen hebetescit qui amittit aciem. hebescit uero qui nature usu tepeficit. Et omnia pdcā corripiunt he. Et est actuum hebreo.

Hebio onis ul hebeonis i. paup. Vn hebe onis ul hebeonite dicti sunt quidā heretici quasi a paupitate intelligentie. xp̄m enī p̄uentuz solū nū iustū putant effectum. H̄i semen dei sunt et ita tenent euangelium ut legem carnaliter servent. hinc hebooneus hebeonea hebooneū. et hebeonicus nica nūc. ut hebeonica secta.

Hebionite in hebreo exponitur.

Habitudo. ab hebes dicitur h̄abitudo inis i. p̄i ḡma fatuitas obtusio tarditas. Et inuenit scriptum in papia et in moralibus gregorij p̄ bi. qui tam uolunt q̄ senbatur per be.

Hebreus in heber exponitur.

Hecine sunt due p̄tes hec et ne. Et q̄uatu p̄n. Vnde h̄ non inclinat coniunctio enderica accentū p̄cedentis sillabe ad se i. iuxta se. quod accidit p̄ corruptōnem p̄cedentis uocal. d̄ enī heccine cū deberet dici heccine. corrupta ē enim ibi sillabica adiectō scz ce. q̄ non esset de substantia dicōnis nec habebat aliquem accentū p̄ se cū careat significatiōne et n̄ sit dō. Et h̄ factū est causa maioris elegantiā ul causa necessitatis. quia non ē pondus p̄ncipals accentus sup aliquā sillabicas ad iecōnem. cū penitus careat sensu. Et sic necessitas cogit eam coripi. ne diceremus heccine posito a euro accentu sup p̄n. Et idem dicas de sictine Itē cine adiūgit q̄nq̄ huic p̄nomini hec p̄ sillabica adiectōne. et tūc debet legi non interrogatiōne sed remissione. Vnde i i trenou. Plaustrūt sup te manib⁹ om̄s transfeentes p̄ uī. sibilauerūt et moverunt caput suū sup filiam iherusalem. heccine ē uabs dicentes p̄fecti decons gaudiū vniuersitati. heccine. i. hec. Item xx c̄ Isa. Heccine erat spes mā ad quos configimus in auxiliū ut liberaret nos a facie regis assiriorū. quomō effugere poterimus nos. et ita aliquando in sictine cine est sillabica adiectō. et tunc siccino id est sic.

Hedimius ni dīc̄ ab hebreo res. Hedimius. i. p̄uis et sempedalis pisciculus. sic dūs q̄ berendo nauem retineat. licet enī ruant uenti. licet seuāt pelle. nauis tam q̄ radicata in manu stare uide nec moueri. non retinendo. si tantumō adherendo ut enī dicit b̄tūs aug. Non enim contingit h̄ ex p̄p̄ fortitudine. si ex natura eius. H̄ic latini mortam appellant. q̄ cogitat morari nauigij. Et hinc d̄ hec hedimius uas ad similitudinē illius piscis factū. Et hoc dicit ambrosh in v hexa. Hedimius animal exiguū uile et despicibile marnum loqr p̄leq̄ iudex future tempestatis aut tranquilitatis nūctis solet esse nauigantibus. deniq̄ cū p̄el lum uentorū p̄sens calulum ualidū arripit. eū q̄ uelut faburaz uebit. et tamq̄ ancoram trahit ne excruciat fluctibus. ita q̄ non suis se liberat uibus. si alieno stabilit et regit pondē. quo indicō nauis uelut signū future p̄us: bacōnis tabescunt et sibi p̄cūent ne eos impatos turbo improuisus inneniat. et post subdit amb̄. Quis negat diuinū

tus illi infusum ingenii esse huius atq̄ virtute; cū uideat istos in aquilonem tam solemnē obell de fecunditatis p̄eognationē innati ingenio pro nē al exiguo corde tantū ualiditatis assumere. ut maximas nauī plenius currentes uelis in mediō fluctibus fistat. sic brevis pisciculus hebinus tāta facilitate morat nātē ingentē statuere. ul q̄ radicata manu berere uideas. nec moueri. Aliq̄ diu enī immobilem seruat. et in ista significatiōne scz p̄ pisciculo prod̄ p̄m̄. Vnde luī vi. In mediō hebinis aquis oculis q̄ draconū. Itē hebinus p̄o irido vnd̄ dicit ambrosh in examī vi hebinus iste terrenus quē uulgo irricium uocant si quid insidiaq̄ p̄sensit. spinis suis claudit atq̄ in sua arma se colligit. ut qui cūq̄ eis contingere putauit uulneretur. Idem hebinus futurū p̄uidens. geminas sibi vnd̄ dendri uias munit. et q̄n boream statuq̄ colligent septentrionales obstruit q̄n notho cognouerint derogi aeris nubila ad septentrionalem se conferat ut flatus declinet obuios et e regione nocuos. et p̄d̄ p̄n̄ in qualitati significatiōne

Hectechas che. d̄r solanū. vnde dicit glosa sup il lud ozech xlj. hectechas ex utē p̄te et hectechas quas rome uocant solaria de scenaculou pietibus eminencia ul mentalia ab eo qui ea primo inuenit. h̄ eciam vult p̄p̄. d̄ eciam p̄bolus hecreca.

Hecrōr oris p̄n̄ genitū cōr̄ et p̄ducit p̄n̄. sicut greca p̄p̄ia in or. vt actor tons hector oris.

Quid̄. hecra donauit pamo p̄ motus achilles. Bedera potest deuina ab hecra. et sic uideat q̄ debeat aspirari. ul deuinal ab edus et sic non alp̄atur. vnde de ea dixi in e littera.

Helchana interpretatur dei zelus us̄ dei possesso. et cōr̄ p̄n̄. vnde in aurora. Helchana qui domini possessio dicitur illos.

Helyson. ab hely quod ē deus d̄i quod dā ubi grecū scilicet heleson. i. miserere. vñ d̄i xpc̄ elev̄ id est criste miserere.

Helena p̄n̄ cōr̄ ē p̄p̄us nōmē cuiusdam mulieris hely ul heloy ul heloe nomina dei sunt apud hebreos. et qd̄ eoz interpretat̄ deus apud latinos et hinc helesar qd̄ interpretatur dei adiutoriū. et c̄t el apud hebreos p̄m̄ nōmen dei. secundum helor. tertium heloe. ut dixi in el

Helyas interpretatur dominus deus. et h̄ fuit ex futuri presagio. q̄ dum altercare cū q̄d̄ingentis sacerdotibus baalim inuocaro nomine domini descendit de celo ignis sup holocaustum qd̄ cu; ui disset omnis populus eccl̄is in faciem suaz et ait dominus ipse est deus. ex hac causa tale prius nō men accepit. q̄ p̄ eū postea cognouit populus dominum deū. Idem et fortis dominus interpretatur ul q̄ eosdem interfecit sacerdotes ul q̄ adiab ad hely lamajabatani de queritatem tolleravit.

Helyodorus p̄p̄um nōmen cuiusdam viri. et inuenit̄ p̄n̄ p̄d̄. vnde oraē in s̄monibz. hospicō modico rector comes helyodorus. Inuenit̄ eciam et cōr̄. vnde panteon. Corpus helyodoni fodiant abiunt q̄ latenter. et h̄ michi magis placet. sicut enim theodorus cōr̄ p̄n̄ s̄ cōnōm uisum ita et helyodorus. licet aliquā inueniatur p̄n̄ p̄d̄. vnde iuuenit̄. Lauro pueros arcem dicens theodorus. quod autoritati ascribimus.

Helios Ab hely quod est tens dicitus est sol hec. quia pro deo olim reputabatur

Heliotropia In heliotropium uide.
Heliotropium. ab helios qd ē sol. et tropos qd
 est conūsio. dī b heliotropium pī. quedam hba
 que sobs motibus folia orciuacta conūt. vnde
 et a latini. folsequiū. dī Nam et sole oriente flo-
 res suos agit. sero claudit cū sol octubuerit. Ipla
 est quam latini mculum uel siluaticam uocant.
 hec et iuraria. qd extinguit iuricas. Item ab heli-
 os et tropos componit b heliotropia pie quod. i.
 gemma ualde clara et p̄spicua que colores mutat
 sūm uanacionem colorū in sole. vnde rubea appet-
 in manu. Vel sic dī. qd posita in libris encis. radis
 os solis immutat. sanguineo colore reperit. si ex
 tra aquā in modū speculi solem accipit. Itē inue-
 nit eā p̄ eo lapide p̄cioso b heliotropius pī.
Helieus. interpretat dñs salus. qd multas iūtes
 fecit. et famē pellens p̄lī a morte libauit et sal-
Helyn interpretatur dñs deus. uel dñs Luanus.
 p̄nato. siue deus meus iste. aut deus meus ipse.
Heloe. in heli uide. Celo. in heli exponitur
Hemicidius. ab hemis et cōclus componit b he-
 micidius cī. mediū circulus. vnde hemicidius
 qnq dī sedes dimidiū circulum hīs. i. arcum.
Hemma me. quedam mensura modū sextanū
 continens. Et dī ab hemis qd ē dimidiū. ul p̄t de
Hemiolius. ab hemis et oīo riuari ab emendo
 quod ē totū. cōponit hemiolius lia liū. i. contine-
 totū et sup medietatem. vnde hemiolius et cum
Hemis dñt gā. i. dimidiū. et acutū in fine.
Hemispenum. Ab hemis et spere componit b
 hemispenum nī. i. dimidiū spere. Et sunt duo he-
 misperia. scibz supius et inferius. Supius colim9
 nos et ante nostri Inferius colit antipedes nos-
 trū et eōs ante. si tam uen ē istos populos esse.
Hemiticiū. hemis qd ē dimidiū componit cū
 sticos quod ē usus et dī b hemisticium. quasi di-
Hemitheus. ab hemis et the. Cimbius usus.
 os. cōponit b hemitheus thei. i. dimidiū deus
 scibz qd ex p̄te patris ul mārī ē tñ deus b poetas
Hemitogū. qd. ge neu. i. dimidiū toga. et cōpo-
 nūt ab hemis qd ē dimidiū et toga qd ē uelis
Hemitricus. hemis componit cū trice qd est
 tecium. et dī b hemitriceus tricci. i. febris acuta
 Et sunt tres hemitricci. minor. medium. et maior.
Henatini gigantes siue robusti siue potentes aut
 humiles consurgentēs.
Hennon. ualbis tristis. uel nall in refectionis
 ep̄ta grec. latine dicitur septem.
Heptimenteria. In e littera exponitur
Her grece. latine dicitur terra.
Herba be. dī ab arno. Iacto enim semine in ar-
 num. nō longo tempore post ipm pullulat in hei-
 bam. uel qd terre fixis radicibus adhēt. vnde hoc
 herbanum nī. locus ubi hbe habundant. Et ab
 herba. dī herbo bas. Et est herbare herbam pas-
 cere. uel hba omari. induē. Herbo componit ab
 herbo as. coherbo as. deherbo as. ab herba remo-
 nere. Inherbo as. Et est actū herbo cū omnibus
 suis compositis. Item ab herba hbeus a vñ de h-
 ba fciū. ul ad herba p̄tinens. ul uiridis. Item ab
 hba herbosus sa sum. plenus et abundans herba
 Et compatur. vnde h̄bōscas tatis. Item ab hei-
 ba herbidus a vñ penl cōr. i. herba plenus h̄bō-
 sus ul qui habet h̄bā. Et compatur. vñ h̄bō
Herbeo. ab h̄bō as dī h̄bēo es ui. Ciras tatis
 esse ul fieri h̄bōsum. ul uiridem. et hinc herbesco

cis cit inchoatū. Vnde aug de cūitate dei in vñ
 militer herbescunt flavescent pubescunt.
Herbilis. ab hba dī h̄b̄ et h̄b̄ herbil et h̄b̄ le penl
 cor. i. hba abūdans. h̄b̄l ec uocat anser herba
Herbo as in herba exponitur. pasus
Herbecula le penultima cōr dimi parva herba.
Herisco cī uī tū. componit ab hereditate et ce-
 do ul scido. et ē herciscere diuidē et p̄p̄ heredita-
 tem inter heredes. vnd h̄b̄ et h̄b̄ h̄b̄scens. i. di-
 uidens. et herciscendus da dñ. i. diuidendus. et sūm
 antiquos mutata e in u dī herciscendus da dum
 . i. diuidendus. et hinc herciscunda de. et herciscun-
 de indecidabile inuenit in legibus. id est diuisio
 hereditatis inter heredes.
Herciscendus da dum in hercisco uide.
Heracles h̄b̄l qd heres deos. i. lire glorioſus. Ab
 heres quod ē lis et deos. ul quasi heres glorioſis
 ab heres et deos. ul quasi heres. i. dñe lcs honoris
 gloria. ab heres et deos. vñ herculeus a vñ. et h̄b̄
Heribus. ab hereo ee h̄b̄ heres culinus na nū
 bus bi. i. infernus. qd nimis adhērat illi quem ca-
 pit. Et ē heribus p̄p̄ne tarrans. scibz p̄fundiss
 mus locus inferou. de quo dī. qd in inferno nulla
 ē redemptō. Ad illum locum non dñdit in morte
 xp̄s. nec in dampnatos extaxit. Vnde in oīe
 dī. Ero moī tua o mors. ero moīs tuis inferne
 Nomordit enī infemū. qd in de p̄tem sc̄i eleatos
 extraxit. et p̄tem sc̄i dampnatos ibi reliquit. Et
 corripit penultimam herebus. Vnde lucanus in
 secundo. O utinam coli cī deis heresi cī licet.
Hereditapa pe. cō ge. qui hereditatē alterius capit
 et componit ab herediū ul hereditas et capio. et
Heredita te cō ge. qui hereditatē cōr ca-
 altenius capiat ul pent. Et componit ab heredi-
 tas uel heredium. Et compit pe.
Hereditinda de cō ge. qui alterius hereditatis.
 scindit et auferit. et componit ab hereditas ul he-
 rediū et scindo dis. C ereditacula le dimi parva
Hereditatio. ab hereditas dī hic et C ereditas
 h̄b̄ hereditatis et h̄b̄ le. et hereditarius na nū in eo
 tem sensu. scibz ad hereditatē pertinens. ul qui
 hereditatē accipit ul accipere debet.
Hereditarius in hereditatis exponitur.
Hereditatus tus mas ge. i. hereditas. et dī ab he-
 redito as in heredo as uide. C ereditas.
Herediū dī. i. p̄iū hereditas. dī ab hereditatis.
Heredo. ab heres ul herediū dī heredo as. her-
 editē facere ul hereditatē dare. et hinc heredito
 as fīe. Vel potest deriuari ab hereditas rati. Et
 utq componit coheredo as et coheredito as
 Exhēdo as. et exhēdo as. i. ex i. hereditate; ponē
 hereditatē auferre. Et sunt actina heredo et he-
 redito cum omnibus eōs compositis. Et producit
 penultimam heredo. si heredito eam compit.
Heremicala le fe ge. i. heremū colens. componi-
 tur ab heremus et colo ul colens. Et corripit co.
Heremipera te cō ge. qd heremū petit. Et co pe
Heremita. ab heremus dī heremita cō ge. qua-
 si ab aspcū hominū remotus. morat enī in her-
 mo solitarius. Iō et anachoretæ. vñ h̄b̄miticus ca
Heremū nī. i. h̄b̄mus. et dī ab heremus mi. Cū
 p̄ contrariū. qd nunq ul raro fiat ibi mansio. uel
 heremus cui ē iniua solitudo ubi nunq habitatū
 est. Sed desertū ubi aliquā habitatū ē et derelictū.
 ul heremus a remoueo. qd remota a respū homi

Hū. vñ hereticus ca cil. et cor re. si heremus tibū
hereo es heri herum tria significat. (pro d re
sc̄ inniti et dubitare. et morār sive manere. Heri
o componit adhereo es anniti. Cobereo es. Inho
re es inniti. Subhereo res subniti. Herco et eius
composita sunt neutra. Et faciūt præteritum in si
et supinum in sum. Et producunt he.

Heres. ab heros dī h̄ et h̄ heres hereditis. prie
fibus heri. q̄ ei succedere debet in hereditate. licet
et heredes dicant alij qui in hereditate succedunt.
uel heres dī a rebus additis sive ab eo q̄ possi
der agri et censum soluit. ul dī heres ab hereo q̄
proxime adhererat. et ab heres h̄ hereditas ratis.
Et componit cū con et dī cohères. Et pro d̄ he.

Heresarcha e communis generis. idem qd̄ heres
principis. Et componitur ab heresis et archos.

Heresis. a hereo p̄ inniti ul dubitare dī heresis
hō. i. diuisio ab unitate fidei. q̄ nimis adheret ill
ul quia facit illos dubitare in fide quos inuidit.
ul heresis interpretatur diuisio. et ē grecū. ul heres
dī quasi eleſis. ab eligendo. quia id sibi unus
quisq; eligit. quod melius sibi esse videat. ut pari
patheticī. epictiū stoicī. vel sicut alij qui puerum
dogma cogitantes arbitrio suo de ecclesia recesse
runt. Inde heresis ergo dē ē ab elōne. quaz q̄
q̄ arbitrio suo ad instituenda ul suscipienda q̄l
bet ipse sibi eligit. Nobis uero nichil ex arbitrio
mō inducere licet. si nec eligere. Vniuersi rei aposto
los dei habemus autores. qui nec ipsi quidq; ex
suo arbitrio quod inducerent elegerunt. si accep
tam a xpō disciplinā fideliter nōcōnibus affigue
runt. Vnde dicit aplūs ad gal. q̄ si angelus de ce
lo aliter euangelizauerit anathema sit. h̄m q̄ de
riuatur ab eligo non debet aspirari. Et facit ḡm
heresis heresis ul heresos. et cor re. uide in sc̄is

Hereticus. ab heresis dī hereticus ca cum ma
i. diuisus ab unitate fidei eligendo quod sibi me
bus uidetur. Sed scismatici sunt. qui ab alijs sunt
segregati. Solo enī congregacionis gaudent disci
plio. q̄ eodem cultu et eodem ritu incedunt ut cete
ni. et fero eadem opinant. hereticū uero penitus a
heri adiūbium tempis. Et cor lia opinant.
pmam. Vñ esopus. fallē uult hodie si qua fefel
heril. ab heros dī h̄ et h̄ heril et h̄. Lit heri
le. res heri ul ytinis a heri. vnde heriliter adiū
bium. et heri herilitas ratis. et pro d̄ penultimam

Heritudo. ab heros dī h̄ heritudo dīnis fe ge. i.

Herma me. in hermes exponit

Dñatio
Hermaphroditus. herma apud grecos dī masculi
tus. afrodi feminam nuncupatur. vnde hermafrodi
tus ul hermafroditus dī qui utq; sexū habet. h̄
alio nomine dī androgenus. h̄j dextraz mamillā
urilem. sinistram muliebrem bñtes uicissim coe
undo et gignit et paruit. Et q̄ tal homo nec vir
nec mulier uideat et utq; uidetur ideo quadaz si
militudine hermafroditus dī castratus. quia nec
vir nec mulier uideat. Vel hermes quod ē meic
nus componit cū afrodita quod ē uenus et dī h̄
hermafroditus. i. filius ueneris et metuī qui q̄
comixtus ex ill utq; sexum habuit ideo ab illo
dī hermafroditus ul hermafroditā in quo utq;
sexus appetit h̄m hug. Et pro d̄ penl. Vnde in doc
tuinal dī. Et producuntur lechitus et hermafrodi
tus. De hoc ecclā dicit auḡ in xvij de cui dei. An
drogeni quos ecclā hermafroditos nūcupant quā
uīs ad matrimonī rati sunt difficile tamen ē ut

tempib; desint in quibus sic utq; sexus appetit.
nec ex quo potius debent accipere nomen incertum
sit. A meliore tamen h̄ ē a masculino ut appella
ren̄ loquendi consuetudo preualuit. Nam nemo
vnd̄ androgenas aut hermafrodeas nūcupauit.
Et querit auḡ. utru; huiusmodi monstruosā ho
minū genera traxerūt originē ex adam si ad hoc
respondebitur in monstro monstras.

Hermadego consuētū in priora sive mons glo
bosus interpretatur. Et acuitur in fine.

Hermene grece latine dī interpretacō. vñ h̄menia
nie interpretacō. s̄m grecā declinacōnē hermeni
as facit ḡm. quod componit cū peri et dī peris
Hermeneuma. ab hermenē dī h̄me (menias
neuma tis. i. interpretacō. vñ h̄menematō zas. i.

Hermenenticū ca cum. i. interpre (interpretari
tatis. et dī ab hermenē ul hermenia me quod ē
interpretacō. vnde quoddam genus loquendi dī
hermenenticū. i. interpretatiū. quo sc̄ aliquā rem
interpretamur. i. exponimus uel enarramus. ut in
rēthorica orōne ul in uulgari sermone. Sunt enī
tria pīncipalia genera loquendi. sc̄ draconiticū dī
dascalicū. hermenenticū sive enarratiū. Dragma
ticū ē quod inter interrogantē et r̄dentē uisatur.
quod sc̄licet desciſum ē freqūti interrogatō. ut
in dīaletico tumultu. Et dī draconiticū quāsi in
terrogatō. a dragma atis quod ē interrogatō. dī
dascalicū est quod consistit inter doctorem et dis
cipulum. et dī didascalicū quāsi doctrinale. a dī
dascalō q̄d ē doctor ul magister. Hermenenticū
sive enarratiū est quod consistit inter continuā
orōnē decurrentē et audiētē. ubi unus continuā
e loquīt̄ alter ul alteri tacent et audiunt. et dis
fert a didascalico in hoc q̄ illud fit de doctrina. il
Ind uero minime ē doctrinale h̄m huc. Vel si ali
os dic q̄ tria sunt genera loquendi. sc̄ didascalicū
cū draconiticū et hermenenticū. Didascalicū ē doc
trinale a didascalō doctore et hoc uittitur inter ma
gistrū et discipulū ut patet in donato. Et iste mo
dis tractandi dī sociatīs. q̄ sociates pīmo fuit
usus dialogo. i. duab sermone. introducendo vñ
querentem et alteq; r̄identem. Dunc autē modū
tenet ḡg in dīaletico et ego tenui in qōnibus aīe
ad spm in quodam libio q̄ē compilauit in theo
logia. ubi anima tamq; discipuli formā sumens.
interrogat. et spūs tamq; doctor respondet. Drag
maticū. i. interrogatō inter disputantes uisatur
ut in dīaletica. et dī a dragma tis quod ē questi
o ubi indicat qui r̄ndet. Hermenenticū. i. interpre
tatiū. locū habet in causis ubi est sermo continuā
us et iudex ordinarius qui cām decidere debet. Et

Hermes. ab hermenē dī h̄ heri dī ab hermes
mes me. ul h̄ h̄mes mis ul h̄metis. i. interpretatiū
vñ et mīcurius dīcū ē hermes. q̄ ē interpres dei
et hominū. et binc h̄ herma h̄me. vñ h̄ hermula
le dimi dī pīmagō mīcurij et statua. Et binc eīam
tractum ē ut quelibet statua et pīcipit sine mani
bus dicatur herma ul hermula le. Similiter capi
tellū columnē inferius uel supiūs quod superpo
nitur ul supponitur columnē dicitur herma. Her
ma eīam apud grecos masculus dicitur.

Hermogenes q̄nīs pīl cor pīpūm nōmen um.

Hermon onis mons est. Et acuitur ultima.

Hermula le pīl cor in hermes exponit.

Herne lingua sabina laxa vocantur.

Henia nīc. ab herme ul hereticus dī h̄ heria

Hes tumor uel defluxio intestinorum in mentulam. vñ
Heronicus ca cu pñl cor. i. **H**ermiosus sa sum
laxosus. uel menticulosus uel qui habitat in locis
laxosis uel menticulosis. Et dicitur ab herme. Vir
gilius. Et rosidarios hermica saxa colunt.
Herodes interpretatur pellicous uel glōsus. data
etymologia ē. Et scias q̄ tres fuerunt herodes.
Primus fuit herodes ascolonita filius antipatris
prius alienigena regnū in iudea post iacobum. iste
rotū regnū obtinuit dolo. Iste herodes interfecit
pueros bethlehemitas a bimatu et infia. fuit ali
us herodes antipas. qui fuit filius istius sub quo
passus est dominus. Luc xxiiij. qui eam decapitauit
iohannē ut habetur matthei xiiiij. Iste id herodes
adiudicante cesare impator successit patri in ga
lilea. et frater eius archibalaus in iudea. fuit et ter
cias herodes qui dñs est agrippa nepos fuit mag
ni herodis. a quo iacobus frater iohannis occi
sus est gladio. ut habet actuum xxiiij. Primus ergo
herodes dñs est ascolonita. secundus antipas. tertius
agrippa. Vñ usus. Ascolonita necat pueros an
tipa iohannē Agrippa iacobū claudens in carcere
Herodias. Herodes et h̄ herodius dñj. per
inuenit pro eodem. et genitū mutata in a et as
sumptus fit h̄ herodiades ade patronomicū. i.
filius uel nepos herodis. et hinc subtraheta de silla
ba fit h̄ herodias herodiadis id est filia uel nep
tis herodis. Et acuit penultimā herodias in nomi
nato. sed in genitō eam grauat.
Herodius dñj idem ē quod herodes. Item hero
dinus ē rapacissima avis omnium uolatiliū maior.
qui et aquilā vincit. Ica dicit gio sup illud psal.
Herodij domus dux ē eou. Alia lā. fulice domus
Item deus xiiiij. Sup illud. Hec autem cometes
accipitrem iuxta genus suū herodii r̄. Dicit in
bnearis uulgo gylfates dñz. qui aquilā rapit. hero
dion onis idem ē quod herodius. pap̄ uero dicit
Herodius grec fulica in p̄s ardea putatur.
Heroicus ca cu ab heros dñz. unde heroiū carū
heroica gesta sunt que de magnis uiris. et heroi
cus inuenitur pro dactilicus. q̄ gesta herorum dac
tilico metro solent describi. Vñ ps in p̄mo mino
ris dicit de quodā usu. Est enī dimetū iambicum
coniūctum pentimemeri. heroice id ē dactilice. Et
Herois. ab heros dñz h̄ heroiū heroiū
rois dñs baronissa sez uxor herois. et hinc intitu
latus ē liber ouidij eplāq. Incipit liber heroidū
q̄ fere om̄s ep̄stole in eo contente sunt misse ab
heroidibus ad uiros. Et si aliqua ē ibi missa a ui
ro ad mulierem non est de proposito autoris.
Heronicus ca cu. i. heroiū uel antiquus. et dñ
heros. ab her uel heros dñz. ab heros. et cor ni
h̄ heros heroiū. i. baro. uir fortis et sapientia et po
tentia quasi uir heros. i. quasi dñs terre. uel heros
quasi ethereus. quia p̄ fortitudine et sapientia ce
lo dignus ē proprio quidem heroiū dñr qui olim
post mortem credebantur deificari ob sua merita
ut hercules eneas et consimiles. et ē hoc nomen
tractū a iunone. grec enī iuno dñs est hera. vñ
quidā eius filius heros dñs ē. Sed h̄ fabula mis
tice signat hoc q̄ aer iunoni deputat ubi uolunt
heroiū habitare. quo nomine appellant alicuius
menti animas defunctorum quasi uiros ethereos uel
aereos et celo dignos. ppter sapientia et fortitudi
nem. ab her ergo uel heros uel hera derivatum he
rois. et q̄ dñ heros quasi ethereus uel aereus. et ppter

Herus. ab her dñ h̄ herus n̄ dñs (mologia ē
terre. uel ab hereo es. quia alij innititur ei. unde
hec hera id est domina. Et cor e. Unde esopus. V
tiliter seruit nemo duobus heris.
Hesdras dñe interpretatur adiutor.
Hesito. ab beso las dñ besito as aui ūbum fze.
quod sepius p̄ dubitate inuenit. unde h̄ besito
onis. et inde h̄ besitatiuncula le dimi. et besitatus
a vñ. i. dubitatus. et besitabundus a vñ simil
Heso as. ab hereo es si sum su. uel dubitanti.
an o fit heso as ubū freqūtatiū. et non ē in usu
Hesperia. ab hesperus h̄ hesperia n̄. i. hispani
a. ab hespero stella que in ea pte lucet. et h̄ ē ue
ra hesperia respū p̄talia. que dñ similiter hesperi
a. Siquidem hesperus frater atlantis pulsus a ge
mano p̄taliā tenuit. eam q̄ de suo nomine p̄tli
ne regionis quā reliquerat hesperianā appellauit. si
ego dicis hesperia fine additamente italiā signi
ficat. si addis aliquid h̄m diūsa addira p̄t signifi
care nūc hispaniam. ut si dicas ultimā uel abiq
tale. uel nūc p̄taliā ut si dicas magnā uel consi
milem. et hinc hesperius a vñ. i. hispanus uel p
talicus. et h̄ hesperis ridis p̄talia uel hispania. Et
hinc filie atlantis dñs sunt hesperides. uel ab his
pania uel a patruo hespero.
Hesperus ra re di (hesperides in hesperia vide.
cut greci. i. hora que est inter diem et noctem. uel
inter noctē et dies. unde h̄ hesperas n̄ stella occidē
tal que in uespē post solem appet. h̄ ecī dñ uel
Hester quedā mu (perus et uesper. Et cor spe
lier fuit. Et ē indeclinabile. Et acuitur in fine.
Hesternus. ab her dñ hesternus na nū. p̄ heri
mis causa alternitatis uitante. Hesternus dies se
peri. et hesternus cibus. i. hen coctus sez ab her
Hethereus hetha heethorum penulti. (seruatus.
ma producta. vide in suo loco.
Heu interiecio dolentis. Inuenit ecī eu sine b
ex dicunt greci sex.
Hexa grece. i. sex. et inde apud nos hexas hex
Hexadis in hexa vide (adis id est sex
Hexameron componit ab hexa quod ē sex et
metros quod ē dies. In hexameron h̄b sex dieū et
Hexameter componit ab hexa quod ē sex et
metrū. In hexameron a vñ usus constans ex sex
metris uel pedibus. Et cor pñl naturaliter hexa
metrū. Vñ quidā fungit hexametu pedibus sex
Hexaprotus a vñ componit (nobile metrū
ab hexa quod est sex et protus calus. et dñ hex
aprotus a vñ penl cor. i. nomen sex casus h̄is.
Vñ illa nomina dñr hexaprotora que in uno nūo
et uno gn̄ sex diuīas terminaciones h̄nt in diuī
Hiacus cī mas ge. i. bacchus (casibus ut vñus
et dicitur ab bio as quia facit uenias biare.
Virgilie populus altide gratissima uitis biare
Hiades. hyades grec latine dñ pluvia. vñ h̄ bi
ae adis quoddā signū celeste et quebbet stella il
lius signi p̄t dici hiadis. et h̄ signū ē in fronte than
ni. et dicitur hyades ab hyados. q̄ orbi suo effici
unt pluuias. unde et latini succulas illas appellat
uel dñr hyades ab p̄dor quod ē aqua. Et compit
penultimam hyades. Unde in aurora dicitur. gre
ce dicuntur hiades gutte pluuiarum.
Hyalin grec latine dñ uiti. unde h̄ bialū li q̄d
dam genus purissimi uitri. Hinc bialinus na nū
uitreus. Et acuitur in fine hyalin.
Hias adis in hiades vide.

Habitus tuus in hio bias est.
Hiberasuerias in uenia uide.

Hiberus. ab hyems dicitur hibernus nam non. hibernum tempus est inter hiemem et uerum quasi hieme vnu quod tempus plerique apte rotam hiemem signat. Et dicitur iij c xxv dicitur. Multitudo magna est et tpus hibernum. unde hibernum et hibernaculum pro eodem. sed domus in qua hibernamus in expeditione et hiberno nas idem quod hibernare. ut in hibernis morari. et hibernia nomen prouincia quedam. quia ibi sit hiems picipue dura. unde hibernus na. et hibernicus ca. et h. et hibernensis et h. se.

Hiberus berimas grecius est hispania gentilie. unde hibernia nomen dicitur hispania. et hinc hiberus a vni gentile. Et nota quod hibernus gentile designat gentem hispanie et quemlibet de illa gente. Et causa dicitur ad nomen fluminis apocopatum ab autorebus natus tantum. et dicitur hiber a vni. et hinc hiber nomen alterius gentis ab his aperto que est ultra armeniam. Ita dicit hugo. et postea penitus hiberus. De h. etiam dicitur pristinum tractans de non minibus secundum declinationis. In er inquit masculorum tam latinorum quam grecorum inueniuntur ut caput pri. hiber bri. quod est apocopatum extreme syllabe prolatum soli in hac declinatione proponit. et ab eo compositum ut celtiber celtibeni. Celta enim dicuntur galli. et hiberi hispani. Inde dicuntur celtiberi mixti ex utraque gente populi. Vnde lucius. Et certe miscet nomen hiberis. Dicunt tamen et hiberi per hispanum. et hiberi nomen quando de illa gente loquuntur que est iuxta armenios. et hiberus ri fluminis. unde lucius in iiiij. Qui postea tibi nomen est hiberis.

Dic h. h. huius huic pronomini est secundi modi. Et est huic monasillabum. Unde dicitur postea tractans de utero secunde declinationis. Illud quod possumus sci re quod h. est cuius per monasillabo accipiunt metri et huic. Omnis enim genitivus in iugis desinens una syllaba multus suppare suum datum. ut ille illius illi. Item h. et h. plurales debent scribi per unum. Item he. plurale per unum et scribi debet et aspirari. Sed iij et iij plurales huius pronominis iij ea id per duo. Item scribuntur ad diaram is pronomini non singulariter. sed per unum. Item debent perfici. ut dicam in iugis ea id. Item ut dicitur prae in xij. Hoc syllabica adieccio et addetur huic pronomini hic et hoc et hoc per omnes casus apud latinos. et dicebatur hicce hecce hocce nunc vero additur huic pronomini in his casibus quod in sequuntur. euphonice causa huiusc haecce hoccce hice.

Hiebus bi in iherusalem est.

Hiemicula le diminutivum parua hiemis. Hiemis. ab hemis quod est dimidiū dicitur h. hiemis. quod tunc bimini et diminuto ad usq; medietatem ul' ultima solitudo circulo. Et nota quod in h. nomine non est p. nec i consonans si uocal. et rintatur per i. et forma est genitiva non interposita. ut hiemis hiemis hiami et est hiemis frigida et humida. uide in estas. et in elementis. et est duas syllas hiemis. et hinc h. et h. hiemalis et h. le. Et hyems ag. in hieme demorari ul' tempestate more hyems. Hieropol' quedam ciuitas corri p. misse ferire. Hieremias interpretatio excelsus domini. quia dominus est ei. Ecce constituta te super gentes et regna. et a Hieronimus interpretatur sancta lex fuit p. it enim scilicet. firmus ul' mūndus ul' sanguine tintus ul' sacro usui deputatus. sicut uasa templi dicitur. et sacra usui deputata fuerunt. fuit enim

scilicet. firmus in bono opere per perseverantie longa nimitatem. mundus in mente per puritatem. sanguine tintus per dominice passionis meditacionem. sacro usui deputatus per sacre scripture expōnem et interpretacionem. Dicitur ea lex per regularem disciplinam quā monachos suos docuit. ut per sacram legem exposuit et interpretatus fuit. sicut dicam in interpres. Et scilicet quod olim in ecclesia unusquisque caneret quod uolebat. theodosius impator damasum papam rogauit ut alicui uiro docto ecclesiasticum officium committeret ordinandum. Ipse ergo sciens hieronimū in lingua latina hebraica percuti et in omni scientia summū eidem predēm officium cōmisit. Hieronimus ergo psalterium per ferias distinxit. et uniuersis ferie nocturnū appūm assignans ac gloria patris in fine cuiuslibet psalmi dicendū instituit. deinde epistles et euangelia per anni circulum decantandas cetera quod ad officium pertinetia preter cantus racionalitatem ordinavit. Visitatque illud de bethleem ad summū pontificem. et tam ab eo quam a cardinalibus fuit ualde approbatum. et petuo auctoritate. tandem autem in ore spelunce ubi dominus iacuit monumentū sibi construxit ubi expletis negotiis octo annis et sex mensibus sepultus fuit.

Hierosolima in iherusalem uide. Et cor p. Hierosolima iherusalem p. cor peregrinus petens iherusalem. et componit ab hierosolima et petro tigris. Hierosolima. hiebus appūm nomen fuit cuiusdam nūm. unde hiebus a vni. hiebus edificauerunt hiebus. quasi hiebus. et per hiebus iherusalem ampliavit ideo iherusalem dicitur hiebus. Si quid est iherusalem primo dicta est salem. a conditore qui dicitur salē. ad hebreos viij c. postea dicta est hiebus ab ampliato qui dominus est hiebus. ut ab hiebus is hiebatoribus. postea illi duobus nobis cōiunctis per compōnem. scilicet hiebus et salem dicta est iherusalem quasi hiebusalem. et sic uidetur h. nomen esse per rendū per geminū s. Sed dic quod in compōne vni s. abiijat. Hoc postea a salomone dominus est hierosolima. quasi hierosalimonia. Et notandum quod inuenitur h. hierosolima hierosolime. et hec hierosolime maius. et hierosolimis indeclinabile in eodem sensu. scilicet per illa ciuitate. et hec scilicet corrupte a posteriori solima dominus est. et postea ab elio adriano uocata est elia. In ipsa est sion. que hebraice speculatur interpretatur. quod in sublimi constructa est. et de longe uenientia contemplatur. Hoc autem est greco latine pacifica ut uisus pacis interpretatur. Et scilicet quod iherusalem historice est nomen ciuitatis cuiusdam tropologice est tipus animo fidelis. Allegorice figura est ecclesie militantis. Anagogice tipus genit ecclesie triumphantis. ut plenius dictum est in allegoria. Et scilicet quod ciuitas iherusalem euseba est a nabuchodonosoro. restituta est a neemia. Et a ihesu summo sacerdoti. Euseba autem a romanis. restituta est ab helio adriano. si non in eodem loco nec in p. statu. ut dicitur glo super illud. Ita xxv Posuisti ciuitatem in tumulū. urbem fortē in ruinam. Quod autem in alio loco sit iherusalem mox est. cū fuit dominus crucifixus. patet ex hoc quod locus in quo crucifixus est dominus et ortus in quo sepultus est mox sunt in medio ciuitatis. et tunc erat ext. Vnde aplūs ad hebreos xiiij. Propterea quod ihesus ut sanctificaret populum per suum sanguinem extra portam paschalem. et interpretatur patiens uel faciens. sive com-

Hmotus aut commotio.
Hiezechiel proprium nomen cuiusdam prophete.
Hilaramen misse ne. i. leticia vel gaudium. ab
 hilario as. Et penultimam nominatiui producit.
Hilareo. ab hilario ras d: hilareo es ui. esse ul
 fieri hilarem. Et binc hilaresco os. Et componit
 exhibareo es. et exi exhibaresco incho. et cor la
Hilarus rij quidam scis. deus ab hilario ras. qd
 temp fuit hilaris in dei seruico. Et hilario rionis
 pro alio sancto. Vel d: hilarius qd alarius. ab al
 tuis et ares uetus. quia fuit altus in scientia et ui
 tuosus in uita. Sed potius est ethymologia.
Hilario as rau. i. letificare. Vn macrobios. uba
 non minus qd vim hilareto cōuiuiū. Et componi
 tur cu ex et d: exhibareo as. i. ualte hilarare. et in
 h: et h: hilaris et h: re. letus iocundus. Et compaq
 hilarior iſimus. vnde hilariter riuis sime adiubiu
 et h: hilaritas ratis. Hilario cu omnibus suis com
 positio ē actuum. Et corripit la. Vnde oracius in
 egypt. Oderit hilarem tristes tristem qd iocosi.
Hilus li mas ge. et h: hilu granu puranen qd
 adheret fabe. ul medulla penne. scilicet illud tenue
 quod est in medio penne. uide in nichil.
Hymen inis mas ge ē membrula illa in qd pu
 er inuoluſ in utero matris que alio nomine d:
 matiax. in qua sunt viij cellule forma huiana im
 preſſe. nec plures. vñ non contingit plures qd vij
 simul concipi a muliere. vnde h: himeneus ei de
 us nuptiar. qd p̄tinet ad huius officiū scz ad cre
 acōnem. Et h: h: himeneus d: uis illa retentiva
 seminis ex qua h: p̄tare puerperia. Et d: uis il
 la deus fm consuetudinē antiquo qui quālibet
 essentiā in qua aliquid deitatis aliquaz scz emula
 cōnem deitatis reprobant deū uocabant. vnde na
 turalem vim terre p̄ducendi vinū uocabant deū
 scz bacchū. Naturalem vim terre segetes p̄ducendi
 naturales uocabant deos. qd suam uidenē haber
 vim in compōne corporu. similiter et stellas. Nec
 enim uidenē habere rōnabilem effectū in hijs in
 ferioribus. Idem quoqz de scientijs et uirtutibus qd
 sunt bona gratuita. Cu enī in uicijs sit quedam
 emulacio diuinitatis. i. dñari uicia dī dicebantur.
 Vel himeneus deus ē a quodā athemensi hym
 neo nomine. qui feliciter usus ē nuptijs. Siquidē
 himeneus athemensis iuuenis amore cuiusdam
 forma pāns si nobilitate superioris inaferat. si ge
 neris imparitate repulsa passus inter uigines.
 uiginali habitu coniunctus. et a pīrās inter uig
 ines captiuatus. et tandem vir esse dephenſus ad
 suos dimissus ē p̄tes. uiginū carū facile dēat re
 ditū. ea tamen lege ut eius quā p̄teret uti coni
 gio concederē. conceditur. reddūtur uigineo. fit il
 le uoti sui compos salua lege sue condicōnis. vñ
 moleuit consuetudo ut quicūqz nubent. cu tam
 qd deū nuptiā inuocarent. qd feliciter amore suo
 usus sit. himeneus autē qn̄qz ponit̄ pro nuptijs
 qn̄qz p̄ coitu. Et interpretat̄ dormiens fm luog. Et
 ut dicit papias dī ul dei quos pagani deos as
 serunt olim homines fuisse. pdicitur. et p̄ vnius
 cuiusqz uita a suis post mortem coli coperni. In
 quorū laudes poete carmina imposuerunt. et in ce
 los eos sustulerunt. Nam quādā inuentiores arc
 um et cultū regisse dñr. ut esculapius medicinā
 fuerunt eam uiri fortes aut urbium conditores
 quibus mortuis. homines qui eos dilexerunt. si

mulacia finxiūnt. ut haberent aliquod ex ymagi
 num contemplacione soladium. si paulatim h: bo
 hor p̄suadentibus demonijs ita in posteris irrep
 fit ut quos illi p̄ sola nominis memoria honora
 uerū successores deos estimarent atqz colerent h:
 et iā innuit̄ in li sap̄ c xiiij. de h: uide in iupiter
Himeneus nei. pn̄l p̄d Quid Oaior himeneus
 atēst̄ non illi grā lcōr. Item ouidius. Ecce uocat̄
 hymeon et ignibz atria sumant. uide in himen
Hymnicanus na nū qui canit hymnos. et com
 ponit̄ ab hymnus et cano canis.
Hymnidicus ca cu qui dicit hymnos. Vnde in
 quadā omel. Ibi chori angelou hymnidici. i. lau
 des dei dicentes. et cor di licet componat̄ ab him
 nus et dico as. tenet enīz naturā huius pretenti
 dixi. qd naturaliter cor pmā ut ostēdi in dico cō
Hymnigraphus a vñ hymnoū scriptor. Vnde h:
 hymnographia e. hymnoū descripcō. et corripit ga
Hymnologus a vñ qui loquit̄ de hymno. Ab
 hymnus et loquor componit̄ Item pro cōdes him
 nologis a vñ. ab hymnus et logo s. vnde h: him
 nologia ḡ. sermo ul laus de hymno.
Hymnio. ab hymnus d: himnizo as. et hymnio
 nis. ambo pro laudare ul hymnos cantare.
Hymnista re communis generis. scz qui fac uel
 qui cantat hymnos. Et dicitur ab hymnus ni.
Hymnizo as in hymnio nis uide.
Hymnulus li diminutiuum parvus hymnus.
Hymnus ni mas ge est laus dei cu cantico. p̄pē
 enīz hymnus ē contineſſ laudem dei. Si ergo sit
 laus et non sit dei non ē hymnus. si sit laus et sit
 dei laus. et non cantat non hymnus ē. Si ergo in
 laude dei dicit̄ et cantat tūc ē hymnus. cui contra
 nū est trenū. quod est carmen lamenti et funens.
Hymnio is iui ire itū p̄ geminiū n equoū ē Jere.
 v. Vnusquisqz ad uxorem p̄ximi sui himniebat.
 Et componit̄ cu ad et con. et fit adhymnio nis. i.
 ualte himnire. Cobinnio nis id est simul himnire.
 Et est neutrum cum omnibus suis compositis
 Job xl. Aut circumdabit collo eius hymnitum
Hio as aui are. i. os ap̄ire. et non ē tractū a fe
 ponit̄ qn̄qz p̄ desiderare. et qn̄qz p̄ deficere. et est
 tractū a canibus. qui qn̄ deficit̄ hiuant. Et p̄ fati
 gan ecīa ponit̄. similiter tractū ē a canibus. et p̄
 rumpi ecīa ponit̄. ul scindi ul agiti quecuqz res
 fit. Et componit̄ cu in et d: mīlio as. et ē neutr
 bio cu suis cōpositis. et ab līo deriuat̄ h: hiatus
 us ii. i. fissura. agito terre p̄nuptō terre p̄funda
 qd itus. Sed ap̄rie hiatus ē oris hominis aperio
 netur sub barbarismo. Vnde dicit donatus. fiunt
 due aut plures uocales pronūciantur ut musa a
Hir uigil interpretat̄. mabit. ul muse aoniceo
 vnde h: hircania nie d: quedā silua que subiacet scīne
 et hinc hircanus na nū pn̄l prod̄. et hircanus a
 vñ. Aū. Post annos plures hircanus surripit vñ
 hirci. quasi qui sudore corporis fetido p̄teret. et p̄d c
 hircus ci in hircinus est.

Hisquitalius li mas ge puer libidinosus et lascivus ut hircus. et qui oculos semp retorquet ad angulos ex nimia lascivia. Et denuā ab hircus

Hisquis q̄ mas ge s̄ fueronū ē ocul ul̄ hircus lo; angulus. ubi putredo colligē. et q̄ ex nimia lascivia et luxuria solent quidā retorquē oculos ad hircos. ideo dī hircus cī. caper. scilicet ammal lascivū et petulcū. et feruens semp ad coitū eius oculi ad libidinē in transuersum aspiciunt. et ad hircos retorquuntur. Et inde dcūs ē hircus dī enim in naturali historia hircos ita esse libidinosos ut indignē si uideant aliquos coeuntes. et in eos impetū faciūt. et inde hirculus li ul̄ hircio

Hirsutus ta tū. asper pil ul̄ pilo lus li dimissis. ut hircus vñ hirtus ta tū p sincopam p hirsutus ta tū. Vñ dī iohanne dī. p̄buit hirtū regim̄ ca melius artibus sacris. p̄m̄ quidā ē hirsutus cuius pili erecti extant. Et pro dī hirsutus. et de

Hirtus in hirsutus uide triuatur ab hircus cī hircus dī. sanguisuga. et dī ab herero res q̄ carni addicerat. Et pro dī. Vnde orat. Nō mis sūna cutē nisi plena cruxis hircus. unde hirudine us a vī. et hirudinus na nū in eodē sensu. Inuēnit hircus p n. pro quadam aue. Vnde uetus

Hales hircus uolat. nat hircus. agitatur arando. bisco eis indeoatiū quod deberet facē hiasco. ab hio as addita cō. si causa uitandi hiratus facit bisco. Et componit cū de et dī de hisco as. i. ual de ul̄ deosum hiscere. Inde de hiscens.

Hispaniensis in hispanus uide. Hispanus fuit quidā rex conditor hispanie. vñ dī ē hī hispania nīc. Et hīne hispanus a vī gē tile et possessiū. et hī et hī hispaniensis et hoc se gentile. Et haber sex pūndas terraconensem. car taginensem. seu lusitanā. galiciā. beticā. et trans fretū in regione affrice tinguitā. Et sunt due his panie. Cīterior que in septemtrionali plaga a pī renco usq̄ ad cartaginem porrigit̄. Vlterior que in meridie a celtibris usq̄ ad gaditanū fretū extēdī. Cīterior autē et ulterior dī est. quasi cīt et ultia. si citra q̄ cīt terras. et ult ul̄ q̄ ultra sit ul̄ q̄ non sit post hanc illa et alia terra.

Hispodus. ab hircus dī hispodus da dī. i. asper fetosus pilosus hirsutus squalidus. Et cor p̄l̄ penī

Hister stri mas ge fluius est. et qui dānubius dīcē vnde histri dicti sunt. Siquidem de colco in sila quidam missi ad psequendos argonautas. a ponto intraeuēt histri fluius. et iñ a uocabulo amnis quo a mari recesserunt histri dicti sunt. Et inde hec histria dī est terra quam incoluerunt

vnde histri tra tū gentile. et hī histrix tricis q̄dām animal quadrupes spinosum. q̄ in terra illa

Historion. i. gesticulari abundat. et p̄d str.

Historia. historum interpretatur uide ul̄ cog noſere. Vnde hī historia. antiquitus enim nullus scribebat historiā nisi qui interfuerit. et ea q̄ scri benda essent uidisset. ul̄ ideo dī historia ab histo rī. q̄ dī p̄terita ad mām memoriam et noticias reducit. Est enī historia res gesta a memoria ho minū p̄p̄ uetusitate remota. In nō tamen usu et si nup ul̄ aliquantulū retro ul̄ res gesta sit. tamē dī historia. et inde historiola le dimi. Et p̄cōp̄ nom historiographus descriptor historiarū. vnde hī historiographia ē historie descriptō. et historiogra pho as. i. historiū describere designare depingere

Et in eodē sensu historia historias. et sunt actua

Historicus q̄ historiā describit ul̄ narrat. et cor historiographus p̄l̄ cor in historia est. Cr

Histrion. ab histerion quod ē gesticulari. dī hic histrion onis. q̄ histrion. i. gesticulari. ioculator. qui diuīsos gestus et habitus hominū seit repū rare. vñ histrionē dicebantur repūtatores come diau qui in recitacōne lauas sue faciei appone res representabant habitus et gestus diversorum

Histrionē tacis in hister uide.

Hiulcus ca cū hiangs spissis rimosus. et dicitur ab hio as. In estate terra ē hiulca cū ē fissa et ri mosa calore solis. Et componit semihiulcus ca cū aliquantulum hiangs. apertus ex parte.

Hoc est. et id est sunt due pres. Et ad hoc in telligendū nota q̄ nomina componunt̄ cū ubi p̄ om̄ casus. excepto nō et utō. ut dixi in iñ pte in cē de figura composita nominis. vñd̄ pa ret cū dicit̄ marcus id ē tulius. ul̄ marcus hoc ē tulius. id est ul̄ hī est non p̄t esse dī composita q̄ constat ex nō et ubi. et ita non sunt coniuncti ones expositiae. ut quidā putauerunt. q̄ nec ecī tal spēo coniunctionū inuenta ē. Et sic ē dicendum q̄ sunt orōnes expositiae et non dōnes compo site. et illud p̄nomen hoc uenit demonstratiue. et hī p̄nomen id relative. et respicit intellectū prece dentis termini et non suppositum. Et ideo sumi in neutro genere. et in singulari numero.

Hodie adūbiū tempis. i. hoc die. et pro semp ponitur. Et componitur ex hoc et die. Inde hodi enus na num. Et producit e hodie pridie.

Homerocentonas. Iero in eplā ad paulinū dīc Quasi non legerimus homeroctonas et iuglio centonas. i. opuscula de iūibus homeri et iugilio composta. et p̄d ro. Et scīas q̄ homeroctonas et iuglioctonas exceptōnes quedam sunt de libris homen et vi:gilij in duobus libns redacte. in quibus multi iūus p̄dōnū autōq̄ intēcīnū adaptant̄ xp̄o. Quedā sane exceptiones homeri et iugilio transcurrentes ubiq̄ inuenient aliqd quod sue materie possent adaptare p̄t̄ signa uenit. ut qñ compilarent p̄mptius inuenient. et ab hīusmodi punctacōne centones dīr sc̄pta ex iūibus compilata hīscinde collectis hī materia continuatis. Cento enī ut dīcūt̄ est ubū ḡtū. Id quod pungo. Vnde dī hī cento tonis idem quod punctus. Et decinatur hī iugliocentona. et homeroctona sunt actī greci. et non acūtūr in fine

Homicida de p̄l̄ p̄d hominē cedens. et cōpo mit ab homine et cēd̄ dī. De homicidio casuab

Hominium hominij. generis Babes in casus neutri. ab homo dicitur id est hominis seruicium

Homo. ab humus dī. hī et hec homo. quasi hu mo qua ex humo est factus. Inde quatuor dīmī

Vnde dīcīt̄ pris in iñ li. Homo homūcūlūs dī. et homūcūlū et homullus et homullulus. Et idem in

codem dīcīt̄ q̄ geminant̄ ante us ul̄ a ul̄ ū. In

ul̄e la lum faciūt̄ iter̄ diminutina. ut homullus homullulus. paxilllus paxillulus. Et p̄t̄ dīcīt̄ q̄ homo quatuor dīmī habuit ppter eius quatuor transgressiones. Prima fuit in paradiſo. Secunda legis naturalis Tercia legis mosaice. Quartā legis euangelice. Dīminutus ē homo ecīā in tempib⁹ quā antiquissimi ut dīcīt̄ p̄s in vi li decinabant homo homonis̄ mutata ē o pro dī in i cor. et dīcīt̄ hī minis. Vnde enīus. Vultus in siluis

miserū mandebat hominem. Item ut dicit ḡg in iiii moral Scriptura sacra tribus modis hominem appellat. sc̄ p̄ naturam. sicut scriptū ē in gen. facamus hominem ad p̄maginē et similitudinē nostrā. Item hominē p̄ culpam. sicut scriptū ē. ego dixi dij estis et filij excelsi om̄s. uos autē sic homines moriemini. ac si apte dicat quasi delinq̄ē res obibitis. Vnde et paulus ait. cū sit inter uos zelus et contencō nōne carnales estis et fm hominem ambulatis. quasi dicit. qui discordes mētes ducitis nōne adhuc ex reprehensibili humanitate peccatis. Item hominē p̄ infirmitatē. sicut in iure scriptū est. Maledictus qui spem suā ponit in homine. ac si apte diceret in infirmitate. Item dicit ḡg in om̄l ascensionis. Omnis creature homo a liquid habet. Dabit namq̄ communē eſſe cuz lapidibus. viuē cum arboribus. sentire cu animalibus. Intelligere cu angel. Si ergo communē habet aliquid cu omni creatura homo. iuxta aliquid omnis creatura homo. Dic nota q̄ de condicōne et uiliate hominis bern̄ loquens. multi multa sc̄iunt. Attende homo quid fuisti ante ortū. et quid es ab ortu usq; ad occasum. et quid ens post hanc uitam. p̄fecro fuisti quid non eras. ex uili materia postea factus. et in uiolissimo panno inuolutus. menstruali sanguine et in utero materno fuisti nutritus. Tunica tua fuit pell secūdina. sic induitus et ornatus ad nos uenisti. nec memor es qualiter uilis origo tuj. forma. fauor populi. fesuor iuuue nūis opes q̄ surripueri tibi noise quid si homo nichil aliud est homo nisi sperma fetidū. factus sterco. et cibus v̄miū. Post hominē v̄mis. post v̄mem fetor et horro. sic in nonhominem uitium omnis homo. Cur ergo sup̄bis homo. attende q̄ fuisti uile semen. et sanguis coagulatus in utero deinde miserijs huius uite expositus ex p̄tō post ea v̄mis et cenis. cuing conceptus culpa. nasci miseria. viuē pena mori angustia. cur canem tuam p̄ciosū impinguas et adomas quam post paucos dies uimes deuoraturi sunt in sepulchro. Animaz ergo hiā cur non adomas bonis opibus. que deo et angelis p̄tanda ē in cel. Quare animā tuam uipendis. et camē ei p̄ponis. Dom̄m ancillari. et ancillam dñm magna abusio est. Totus iste mundus ad vniuers anime preciū existimari non p̄t. n̄ enim p̄ toro mūdo isto deus animam suam daret quam p̄ una anima dedit. uide in curiosus. Quare deus hominem fecit dixi in dos. Item uide in creo. Item te quatuor statibus hominis dicam in liberā rānum. Item uide in infernus.

Honestus. ab honor dī honestus a v̄m. qui nihil bz turpitudinis. q̄i honoris statū conservans Et compatur tior iſſimus. Vnde honeste tius me adūbiū. et h̄ honestas tatis. i. p̄petuus honor q̄ si honoris status. Et componit̄ in honestus a ii. i. non honestus. Et compatur. Itez ab honestus honesto as honestū redere. Et componitur de honesto as. in honesto tas. i. ualte dehonorare. uel pocius diffamare. uituperare. ab honestate removere. Et sunt actua fm bug. Pr̄s autē dīc q̄ honoras format̄ ab honor. or mirata in es et af. sumpta tas. sicut a maior maiestas.

Honorculus li p̄nl cor̄ diminutū puuis honor honorifico honor componit̄ cum facio et didic̄ tur honorifico. i. honorare honorem impendere. unde honorificus ca cū. Et compatur. Sed eius

compatua non sicut in usu. Et h̄ et h̄ honorificis tis. h̄ non ē in usu. tamen eius comparativa sunt in usu. fit ergo quedā mixta compatatio ex compatiuis istius et ex h̄ posito honorificus et dī honorificus centior iſſimus. vnde honorifice centius me adūbiū. et h̄ honorificentia tie ab honorificens. i. honorabilitas. Item ab honorifico h̄ et h̄ honorificabil et h̄ le. Et compatur bilior simus. vnde honorificabiliter lius simus adūbiū. et h̄ honorificabilitas tatis. et h̄ honorificabilitudinatis tatis. et h̄ ē longissima dī. ut patet sc̄ilicet in h̄ uisu. fulget honorificabilitudinatis iste. Et cornipit penultimam honorifico cas.

Donoro as aui are. honorē impendere. Vnde honoratus ta tū. et qui recipit et q̄ impendit honorē. Et compatur tior iſſimus. vnde honoratus simus adūbiū. et honoratorius n̄a r̄iū. qui impendit honorē. et h̄ et h̄ honorabil. dignus honorari ul̄ aptus honorare. Et dī honorabil quasi honorabil. i. aptus ut recipiat ul̄ tribuat honorē. Et compatur bilior simus. vnde honorabiler bilius me adūbiū. et h̄ honorabilitas tatis. Et compatur. Item ab honorō h̄ honorē uel honor et ē honor in honorante. Et attenditur honor nō solū in reuerentia h̄ ecī in administracōne eoz que sunt corpori necessaria. Et ut dicit ph̄us in iiii ethic. Virtus p̄mū honor. et attribuit̄ bonis. Et auḡ in h̄ de cuius dei loquens de uero honore. patrie celestis dicit. honor ille nulli denegabitur digno. nulli concedetur indigno. Item de honore si ue p̄matu dicit cr̄is. Primatus fugientē se desiderat. desiderantē se odit. Et scias q̄ Iero dicit. honor patrem tuū et matrem tuā. h̄ si te a nō p̄tē non separat tam diu sc̄i carnis copulam q̄dū ille suū n̄suerit autorez. Item. Ecce adūsanus xpm̄ in pectori tuo conaē occidere. licet puulus ex collo pendeat nepos licet sparso crino scissis q̄ uestibus ubera quibus te nutriet mater ōndat. licet in limine pater iaceat p̄ calcatiū p̄ge patrem. per calcatam p̄ge matrem. sicut oculū ad uexillum xpi euola. solum pietatis genus ē in hac re esse crucem. Honorō componez cohonorō ras. i. sil̄ honorare. dehonorō ras. exhonorō as. i. uitupare extra honorē facere et ponē. Inhonorō as. i. nō honorare. contra honorē facere. uitupare. Honorō actū est cuz omnibus suis compositis. Hic nota q̄ am̄ sup̄ lucam dicit. Sed nec maria minor quaz matrem xpi decebat. fugientibus apostolis ante crucē stebat. et p̄pis spectabat oculū filii uel nera. Quid spectabat. nō pignoris mortem. h̄ mūdi salutem. Aut forasse q̄ cognouerat p̄ filij mortem mundi redempcōne. Aula regal̄ putabat se et sua more publico muneri additiram. Sed ih̄sus non egrebat adiutorie ad hominū redempcōm̄ q̄ factus sum sine adiutorio inter mortuos liber. Suscepit quidem matris affectū. sed non quesuit hominis auxiliū. huius ergo p̄ieratis mḡm̄ doc̄ lco quid maternus debeat affici p̄mitari. q̄ad se qui reuerentia filiorū. ut ille se offerant in filiorū periculis. ill̄ amplius sollicitudo materna q̄ sue mortis molestia sit dolori. mysticū tamen ē q̄ cō osis aumbus debemus accipere. Periculosa ē enī mulieribz copula adolescentis. et sp̄s inuenturis uide in maria. Non ē autē hoc obliuioni tradoit̄

q̄ sicut dicit frater tho. aliud ē de eo qui ē adhuc in seculo constitutus. et aliud de eo qui ē iam in religione p̄fessus. Ille enim qui ē in seculo constitutus si habet parentes qui sine ipso sustentari n̄ p̄nt. non debet eis relictis religionem int̄rare. quia transgreditur preceptū domini de honoracione parentū. q̄ quis dicant quidā q̄ in hoc casu licet posset eos deserē. eorum curam deo cōmittens. s̄ si quis recte consideret hoc eis temptare deū. cū habens ex humano consilio quid ageret. p̄cilio p̄ntes exponeret sub spe diuini auxilij. s̄ iū sine eo parentes religionem int̄rare. q̄ filij non tenent ad sustentacionem p̄ntum nisi causa necessitatis. Vñ lu ce ix dī. q̄ dñs dñt̄ sibi. p̄mitte michi p̄mū ire et sepelire patrē meū m̄dit̄. s̄mo ut mortui sepeliant mortuos suos. tu autē uade et annūcia regnū dei. Quod iūum tractans cinnillus dicit. q̄ discipulus ille non petet q̄ patrem iam defunctū sepeliret s̄ adhuc viuentē sustentaret usquequo cum sepeliret. quod dñs non concessit. q̄ erant alii qui eius curam habere poterant. linea p̄ntele astricti. Ille uero qui ē iam in religione p̄fessus reputatur iam q̄i mortuus m̄ido. vnde non debet occasione sustentacionis p̄ntum excire claustrum in quo xp̄s sepelitus. et se itaq; negocia secularibus implicare. Tenetur tñ salua sui prelati obediencia et religionis statu pium studium adhibere qualiter eius parentibus subueniatur. uide in dulia.

Hora re cū h̄ est dieū. Item hora re ē sp̄cium in quo medietas alicuius signi oritur in oriente. et medietas alterius occidit in occidente. Itē ora re sine h̄ ē regionū ul̄ finium ul̄ uestium. cū enī regionem ul̄ finem ul̄ extremitatem uestimentorum designare uolumus p̄ h̄ nomen scribendum ē sine h̄. Itē q̄nq; ē pluralis numeri de os oris. Vñd̄ ūsus Quis mundus habet. nox horas et clamis horas. Aspires horam ubi tempus significabit.

Horispex sp̄cis in horispex uide.

Horison ontis media specia appens sup terram. Homo adūbiū tempis. i. hoc anno. et componeat ab h̄ et annis. vnde horinus na nū. et horotinus na nū. penultima cor in codem sensu. i. huius anni. Designat tamē q̄nq; tempus indeterminate. Horotinus na num in horino est.

Horonus ni in horino exponitur.

Horologicus a ū. penl̄ cor in horologio colligit horas. ul̄ quod pertinet ad horologium.

Horologium. hora p̄ tempore componit cū lego h̄ et dī. h̄ horologij ḡj. ubi hora legunt̄. i. colligunt̄ ul̄ intelligunt̄. Vel componit a logos qđ ē sermo ul̄ racō. quia ibi habetur sermo ul̄ racō de horoscopis p̄. mas ge. i. (horis colligendis horas inspecto. Et componit ab hora et copos quod ē labor ul̄ intencō. quasi in cognitōne horas intendens ul̄ laborans. Vel componit ab hora et scopin quod ē speculari. qui p̄ horas nativitates hominū speculantur dissimili et diuiso fato vnde h̄ horoscopū p̄ij. i. horau speculacō. et cor̄

Horreō es ui. horořem ha (p̄n̄l̄ horoscopus bene timere ul̄ tremē. p̄p̄t̄ quidem ille horret q̄ tremit. et cuius p̄li rigescunt et surrigunt p̄pter frigus ul̄ p̄pt̄ timorem. sicut in nocte cū homo uadit solus. et hinc h̄ horořor. Et h̄ et h̄ horribil et h̄ le. i. abhominabil. Et compatur lios simus. vnde horribiter lius me adūbiū. et h̄ horri-

bilis ratiō. Item ab horroř horridus da dī. terribil abdominal frigorosus. tremens. Et compaetior simus. vnde horde dius simē adūbiū. et hec horriditas ratiō. Horroř componit cū facō et dicitur horrefacō. i. terrefacere. Item horroř cōponit abhorroř es. i. timere. abhominari. Item ex horroř es. Inhorroř es. Peihorroř es. Et hinc in choatiua. horresco. abhorresco. exhorresco. inhorresco. phorresco. Horroř et eius composita sunt neutra. et significant passionē intrinsecus natam. Et construitur q̄nq; cū accusatiū. q̄nq; sine actu satius cū ponūtur pro timere. Et scias q̄ horroř facit p̄teritū in nū. eo mutato in ui diuisas. et caro sup fm usum. deberet tñ facere horritum. eo mutato in h̄ buem et addita tñ. ut uult p̄stianus. Horridus a ū di. aliquotū horridus. et cor̄ di. Horridus da dū penultima cor̄ in horroř es est. Horifico. horroř componit cū facio et dī horrefacō. i. terrefacere. vnde horridus ca cum penultima correptā.

Horripilacō ē q̄nq; p̄li capitū p̄ horroř erigunt̄. Horitor aris atus sum. suadere confortare instigare ul̄ instigan. vnde h̄ horitor oris. et horatōris ria vñ. et h̄ horatōris. et h̄ horatus us ui. et h̄ horatamen inis. Et h̄ horatariū. i. palmitoriū ul̄ locus ubi fiūt horamina. Horror cōponit adhoritor aris. cohortor aris. i. simul horatā. Dehoritor aris. i. dissuadere ul̄ ualde horzai. vñ dehoratatorius dehoratatoria ratonum. et h̄ dehortamen inis. Exhortor aris ualde horzai. vñd̄ hic exhortatur. et hec exhortacō tōnis. et exhortariū a vñ. Horitor cū suis compositis cōmune. Horus. ab hora p̄ tempore dī h̄ bonus ri. i. apollo. qui primus horas aduenit. Et corripit ruorula le patua tempis hora. Et est diminutū. Horuspex cis ul̄ horuspex cis. Hora componit cū specō ul̄ inspicō. et dī h̄ et h̄ horuspex cis ul̄ horuspex cis. ille qui inspicit horas. et h̄ horuspex cis. i. horaq; inspecto. qui ecīā horoscopus dī. Horispex. In horuspex uide. et corripit spi. Hospes. hospicium componit cū peto. et dī h̄ et hec hospes tis. et qui recipit ul̄ qui recipitur q̄i hostipes. i. hospicium petens. q̄i hostio pedem inferat. Antiquitatis enim hospites qui recipiebant et qui recipiebant ueniebant ad hostiū et ponebant pedem in eo et firmabant q̄ unus non debet aliū. vñ qui recipit et qui recipit hospes dī. Vnde quidaz. Est qui suscipit et qui me suscipit hospes. Q̄ autē dī hospes q̄i hostiū petens ethy est. vnde facit benignus aptus et qui aduentum amicōrum non subterfugit. h̄ eis ad hostiū se libenter exponit hospital homo dī. Et ē cōmunijs ge hospitiam in singulārē q̄ in plurali. h̄ hospitium hospite in singlē ē fe ge. h̄ in plurali neu. si hospicianus. ab hospiciū dī. h̄ cut et hospica hospicarius nj. et h̄ hospicaria ne. i. custos hospicoliū h̄ dimi yūum hospicium. Picij hospiciū ab hospes dī. h̄ hospiciū q̄i ubi quis ad tempus hospitari iure inhabitat. et iñ transiens miḡt. Hospiciū uō scolarū est. h̄ domus ē būs hospita. ab hospes dī. gensis qui eam locat h̄ hospita te. et hospitatus ta tñ. Et componitur inhospitatus ta tñ. i. nō hospitatus. h̄ de istis duobus nominibus non inueniē nisi illa terminacō que ē in a in quocūq; casu. et in utroq; numero. Inuenitur ergo ntūs utūs et ablatūs singlē fe ge

et nūis et accīs et utīs plurales in neutro scilicet hospita et inhospita sūm bug. Alij uero dicunt cū quibus ego q̄ hospita et ē fe ge. in singū numero s̄ in plurali ē neutrī. h̄is cantū nūm actū et utū et sic ē ethbrodītum. Vnde pluraliter hec hospita. Accusatiō h̄ hospita. Vocatiō o hospita.
Hospitabil. ab hospitor ari s̄ h̄ et h̄ hospita bil et h̄ le. p̄n̄l̄ cor̄ qui libenter hospitat̄. ul̄ qui ē dignus ut recipiat̄ in hospiciū. Et componit̄ in hospitariis in hospitais uide h̄ hospitabil.
Hospital. ab hospes d̄ h̄ et h̄ hospital̄ et h̄ le qui benignus et p̄n̄us ē ad hospitandum. Et cō ponit̄ h̄ et h̄ inhospital̄ et h̄ le. de h̄ ecī in hos pes uide. Item ab hospes h̄ hospitalis. ubi pē ḡni recipiunt̄ in hospicō. vnde h̄ hospitalarius n̄ custos hospital̄. ul̄ qui ē de hospitali. Et h̄ hospitalaria hospitalarie in eodem sensu.
Hospitor. ab hospes d̄ hospitor ari atus su; Hospitor autē si attribuatur recipienti sensus est. Ego hospitor te. i. in hospicio te recipio. Si attri buatur ei qui recipitur. sensus ē Hospitor tecum. i. in hospicō tuo maneo recū. ul̄ in alio. Si attri buatur ei qui recipitur et construāt̄ cū accō. sensus ē. Hospitor te. i. in hospicō a te recipior. vñ olim erat cōmune. Et construebaē sic. Ego hos pitor te. ego hospitor a te. quod competentius est. sc̄ ut dicat̄ else cōmune. et construeat̄ ad modū cōmuniſ ūbi s̄ bug. Cōmunit̄ t̄ d̄: q̄ ē depo.
Hostia. ab hoste d̄ h̄ hostia tie. Hostie aurem erant sacrificia que fiebant anteq̄ ad hostes p̄ge rent quasi p̄ hostibus deuincendis fē. Sic uictime erant sacrificia que post uictoriā uictis hostibz immolabant. Et erant uictime maiora sacrificia h̄ hostie. Vnde ūius. Victima p̄ uictis dat̄ hos pitioris. ab hostiū d̄ h̄ t̄ia p̄ superandis hostiarior. i. uiator. qui et hostianus d̄. qui cus todit hostiū. Et hostiarius inde d̄ in ecclēsia ab officio. q̄ p̄fit hostijs templi. Ipse enī tenens da uem omnia intus et exterus custodit. et infi bo nos et malos h̄ns iudicāt̄. fideles respicit et infideles respuit. et h̄ hostiania rie que custodit hostiū et hostiarius na nū. quod p̄tinet ad hostiū. uide h̄ hostiat̄ adūbium ab hostio dictū. i. in ordo. i. per hostia. quasi de hostio ad hostium.
Hosticapa. hostis componit̄ cū capio uel cedo ul̄ scindō. et d̄ h̄ et h̄ hosticapa uel hostiscinda ul̄ hosticida. qui ul̄ que capit ul̄ scindit ul̄ cedit hostem. Et cornpit̄ penultimam hosticapa.
Hosticida de perl̄ prod̄ cō ge. qui ul̄ que cedit hostem. Et componit̄ ab hoste et cedo d̄.
Hosticus ca cū. i. hostil. ab hostis deriuatur. et cor̄ sti. Vnde in aurora d̄. Hostica sunt eius col.
Hostil. ab hostis d̄. h̄ et h̄. La subacta manu hostil̄ et h̄ le. quod p̄tinet ad hostem. Et producit penultimam. et inde hostiliter adūbium. Et hec hostilitas ratis id est inimicita.
Hostilo exponitur in usitilo las.
Hostimentū. ab hostio tie d̄ h̄ hostimentus ti. i. equamentū equalitas. ul̄ illud contra q̄d pon.
Hostio is iui ire itum. Dous exequas in libra. i. square. et componit̄ cū ab et d̄ ab hostio tie. Item cū con et d̄ cubhostio tie. abiecta n. Item cū per et dicitur perhostio tie tui tire. Et ē actiuus hostio cum omnibus suis compositis.
Hostiolum oī diminutivum parvum hostium hostis. ab hostio tie d̄ h̄ et h̄ hostis. q̄ eque

fronte erat ad bellum. p̄p̄rie quidem hostes sunt qui equales sunt. et equaliter sibi iniucē debent. quasi qui nichil sibi debent. nec unus magist̄ rene tur alteri q̄ econtrario. vnd̄ hostes p̄p̄ non p̄nt esse xp̄iani inter se. nec hostiale plū inter eos q̄ xp̄iani semper debent sibi iniucē. saltem aliqua cau sa xp̄ianitatis. Sed xp̄iani et saraceni p̄p̄ dicunt̄ hostes. q̄ nichil sibi iniucē debent. Si enī uili simus saracenus caper regem francie. tantum de beret illi quantū rex francie deberet illi si cum ca get. ul̄ hostes d̄r̄ ab hostiando. i. quando moe mia uictor. solent enī hostes uictores menia inc torum hostium adequare. id est cum terra equa fa cere. id est destruere et deinceps per terram.
Hostiū. ab hostis d̄ h̄ hostiū t̄i. q̄ hoste moratur. ibi enim adūlāt̄ nos obijimus. Hinc e cā hostia fluiuō d̄r̄ exitus in mare. sc̄ loca u bi intrat̄ mare q̄ hostibus illuc solemus occurrē et nos eis ibi opponē. Vel dicunt̄ loca illa hostia q̄ p̄ loca illa tamq̄ p̄ hostia in domū intrant̄ flumina mare. ul̄ res exportat̄ ul̄ importat̄ p̄ loca illa tamq̄ p̄ hostia. ul̄ q̄ homines p̄ loca illa quasi p̄ hostia egrediunt̄ et ingredunt̄ fluiuō ul̄ terram suā. quasi domū. Q̄ autē d̄ hostiū q̄ ostē dens aliquid interius. ul̄ q̄ obstante m̄tūbū. i. intrare uolentibus ethymologia ē. uide in ianua hostiorū. ab hostio tie d̄ h̄ hostiorum n̄ iō ē lignū cū quo modius ul̄ sextarius exequatur il lūd uidelicet lignum q̄d ducit̄ sup̄ mensurā. ut si quid ibi sup̄fluiū ē amouere. si q̄d deest sup̄pleat̄ uiuiscemodi est omnis generis indeclinabile. Ab huius et modi. et interponit̄ ce illabi ca adiectō. Et designat̄ iste ḡtū modi q̄litatez. ut humano as in h̄umanus ē h̄uiuscemodi. i. tal humānus. ab humo d̄ humānus na num. qd̄ habet humānitātē. ul̄ quod p̄tinet ad hominem Itē humānus benignus mansuetus misericors q̄ cīca homines habeant amorem ul̄ miseracōnēs habeant affectū. Et sūm̄ hanc significacōnēm cōpatur n̄iō illissimū. Vnde humāne n̄iō sūme uel humāniter adūbū. Et d̄r̄ humāne et humānus. sicut differunt diuine et diuinitus. Nam diuinitus et humānus significant a deis et homini bus. diuine et humāne ad similitudinē deoz uel hominū. Si enī dicas gabriel missus ē diuinitus Item ē ac si dicas gabriel missus ē a deo. et istud factū est humānus. i. ab hominibus. Si uero dicas. gabriel locutus ē diuine ul̄ humāne. i. ad modū uel ad similitudinē deoz ul̄ hominū. sūme diuino more ul̄ humāno. et humāno. i. mansuerū et humāniter idem ē quod humāne. Humānus cōponit̄ cū in et d̄ h̄ inhumānus na num. i. non humānus. scilicet efferus et crudel̄ et immisericors. Et compatiunt̄. vñ h̄ inhumānitas ratis. feritas crudel̄itas impieras. Item inhumānus p̄ d̄ studens. totus deditus studio. qui conuictulat̄ raro cū hominibus. Vnde orāc. Surge et inhumāne seniū depone camene. Item ab humānus h̄ humānitas ratis. a ḡto humāni addita ratis. Et d̄ humānitas p̄p̄ietas qua d̄ h̄. Et humānitas. i. mansuerū vna quedam affecōnē qua iniucē nos infuēmur. Itē ab humānus humāno n̄as. et ē humānare humānicatē induē. Vnde humānatus ta t̄i. vñ ih̄s xp̄ii est humānatus. i. humānitate induēt̄. humāna natura uestitus. Et hinc humānacōnē n̄ionis humānitas suscepō induē. Et prod̄ primaz hu

Humanus cū suis deriuatiis. ut humano as huma
nius. Vnde oracius. Humano capiti cervicis pic
tor equinam. Jngere si uelit.

Humatus in humo mas est.

Humetus. ab humor oris ul' ab humeo d' hu
metus et tū i. humidus. Et compatur humedior
issimus. Vnde humete tuis illime adūbium. Et
humetetas id est madefacie. Vnde h' humeta
tio. et h' humectamen inis. Et humectatus ta tū.
Vnde humecratim adūbium. sicut ab humectus
humetim. Et est actuum humetatas.

Humeo. ab humus d' humeo es ui. i. madefie
ri. Vn humesco cis inchoatiuum. Et producit pri
mam. sed humo mas eam corripit. Vnde iherus.

Corpora nullus humet ubi terra liquoribz humet

Humeralis. ab humus d' h' et h' humeral' et h'
le. quod pertinet ad humerū. et h' humerale lis dici
tur quoddam pallium quod et suphumerale dici
tur. Eccl xlvi. Et humerale posuit ei ephot.

Humerillus. ab humus dicitur humerillus rilli
que extremitati axis infligitur.

Humerus. Ab armis dicitur h' humerus meri
quasi armens. ut esset distinctio dominū quoniam
sunt humen ad animalia quadrupedia quoq' sunt
armi. vnd humerosus a vni. fortis et magnos

Humidus. ab humeo es habens humeros
ut humor dicitur humidus da dum. quod exten
ns habet humorem. Et compatur humidior issi
mus. vnde humide diuis illime adūbium. et h' hu
miditas tatis. et humido as humidum facere ma
dificare. Et est actuum. Et producit hu

Humil'. ab humus d' h' et h' humil' et h' le. qsi
humu actius. Et est ethymologia. Et compatur
humilior limus. Dan inj. Humillimū hominum
et scribitur p' duo l. licet humil' scribat per vnu
l. formatur enim ab humil' remota is et addita
limus. ut humil' humillimus. Et sunt quinq' sup

latina que definit in limus cū suis compositis. et
continentur simplicia in h' usu. In limus quinq' dat
tagus ter'a linque. Et a dō humili addita ras
hit humilitas. Item ab humil' d' humilio ne aui
are ubum actium. Et cor' pen' humil' et humi
lio as. Et scias q' ut dicit glo sup mat' iij. Ve
ra ē humilitas quam sequitur comes obedientia

Et g̃g dicit in moral' xxvij a. Ille uere ē humili
qui non defensor est cū arguitur in mal'. Et sunt
tres gradus humiliatio. Omnis gradus ē subde
se maiori. et non se p̃tere equali. et h' humiliatis
d' sufficiens. Et ē necessaria cuilibet iusto. Secun
dui est subdere se equali nec p̃tere se minori. et h'
d' abundans. Tercius est subdere se minori in quo
g̃du est omnis iustitia. et hec humiliatis d' super
abundans. Inuenit autē humiliatis bona et ma
la bona exaltat. mala deject. Quod dōs in euā
gelio luč xvii patenter et compendiose designat

dicens Omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui
se humiliat exalabitur. Quod exponens beda di
cit. quia simpliciter non ait. Qui se exaltat humili
bitur. et qui se humiliat exalabitur. si cui addi
tamento. Omnis qui se exaltat humiliabitur Di
cendum est. quia iuanjs modis homines in hoc

seculo et in futuro exaltantur et humiliantur. Alij
hic et in futuro exaltantur. sicut rex dauid et iob
et ezechias. et iosias et ceteri tales. qui gloriosi in

hoc seculo fuerunt et gloriores sunt in futuro

Alij h' et in futuro humiliantur. sicut sunt superbi
pauperes uel care illi qui in hoc seculo de pecca
tis vindictam recipiunt. et in futuro ad penā per
petuaz transirent. qual' fuit herodes et antiochus
nabuchodonosor et pilatus. et multi tales de qui
h'is scriptis est duplii contricōne contene eos dñe
nonnulli enim h' exaltantur. si in futuro humili
antur sicut sunt subipi diuites qui iuxta scriptu
re uocem ducunt in bonis dies suos et in pūcto
ad inferna dñdunt. Alij autem hic humiliantur.
si in futuro exaltantur. sicut sunt sancti paupes
Et illi precipue. qui ppter deum omnia sua relin
quentes. semetipsos spontanea paupertate humili
ant. ut in futuro. a dño exaltari meantur. Et
h'is dicit in xxxvij f'mone. Quanti humiliantur
qui humiles nō sunt. Alij cū rancore humiliantur
alij pacienter. alij et libenter. p'mi rei sunt. sequē
tes innoxij. ultimi iusti. Qui autem dicere p'. bo
num michi dñe quia humiliasti me. Is uere humi
lis est. Non p' hoc dicē qui iniuitus tollerat. O*n*us
nisi qui trahitur. Est autem humil' qui humili
ationem coniuit in humiliatem. Et ipse est qui di
cit dō. Bonum m' quia humiliasti me. Nez dīc
g̃g in quarta dñica de aduentu. Miranda actio
cū eleuacione. non eleuat si grauat. qui enim sine
humilitate uitates congregat. quasi qui in uentu
puliu' portat. Et vnde aliquid ferre cerne. Inde
debetis cecat. In cunctis ergo que agitis fratres
mei. radicem boni opis humiliatem tenete. Nec
quibus iam superiores. si quibus adhuc inferiores
estis aspice. ut dum meliori nob̃ exempla ppon
atis. ad maiora semp ascendē ex humiliitate ua
leatis. vide in humo.

Humo mas mani. d' ab humus. Et est humare
intra ponē. humo tege. i. sepilire. und humatus
ta tum. terra tectus. i. sepultus. Et humatum adū
bium. i. sepultum uel uiliter et abiecte. Et corrupt
hu humo humas. sed humeo eam producit.

Humor. ab humeo mes dicitur h' humor oris.
vnde humorosus la sum. i. humor plenus. Et co
patur his simus vñ humorose suis me adūbium
Et h' humorositas tis. Et p' dicit p'ma humor no
m' si humor aris passiu' de h'no as e' cor'. vñ quid
de terret q' humor. non terret q' sonat humor.

Humus mi fe ge. i. terra. et p'p' humida et in
ferior. Et nota q' humus est quasi p'p' nomen
tene. vñ et caret pluialitate. et r'ñ detur ad adūbium
inrogativa ad moduz. p'p' nominis sine p'p'
sicut domus mi et milia oce. Et diuina a mus. qd
grece d' terra. ut diuina sumatur ab ultima filia
ba. Et corrupt h'no. vnde ouij epr. Luxiijat frigio
sanguine pinguis humus. uide in tellus telluris.

Hus. terra est in finibus ydumee. Et interpreta
tur festinans. uel consiliator. (SCQV)TVR. I

